

moč glasbe nas povezuje

MINISTRSTVO ZA GOSPODARSKI RAZVOJ IN TEHNOLOGIJO

Kotnikova ulica 5

1000 Ljubljana

e-naslov: gp.mgrt@gov.si

Datum: 30. 04. 2020

SAZAS

SAZAS, globalni partner. Član:

CISAC, vodilne Mednarodne konfederacije društev avtorjev in skladateljev od leta 1996.

BIEM, Mednarodne organizacije za zaščito mehaničnih pravic od leta 2003.

ZADEVA: Prenos EU Direktiv s področja avtorskega prava v slovenski pravni red

Na spletni strani Ministrstva za gospodarski razvoj in tehnologijo (v nadaljevanju: MGRT) je objavljeno vabilo k podaji pisnih stališč, povezanih s prenosom Direktive (EU) 2019/789 in Direktive (EU) 2019/790 s področja avtorskega prava v slovenski pravni red (v nadaljevanju: EU Direktivi). MGRT je rok za posredovanje pisnih stališč podaljšalo do 30. 4. 2020. Nadalje v zvezi z možnostjo podaj pripomb, nanašajočih se na prenos EU Direktiv, MGRT navaja, da je v preteklih dneh prejelo številne pobude in prošnje, da vse aktivnosti v zvezi s prenosom EU Direktiv zaustavi in da se rok za posredovanje stališč prestavi na čas vsaj 30 dni po prenehanju vseh ukrepov, ki jih je v zvezi z reševanjem krize zaradi epidemije COVID-19 uvedla Vlada RS.

Hkrati so odpadli vsi termini posvetov v zvezi z implementacijo EU Direktiv. Kljub navedenemu MGRT za posredovanje pisnih stališč vztraja pri roku, podaljšanem zgolj do 30. 4. 2020.

Naj navedemo, da zaradi ukrepov, povezanih s COVID-19, ni mogoče zagotoviti, da bi zaposleni znotraj zainteresiranih inštitucij, na katerih poslovanje bosta EU Direktivi neposredno vplivali, ter ostali zunanji strokovnjaki do roka podali potrebne vsebinske pripombe oz. mnenja. Nenazadnje so zaposleni zaradi vladnih ukrepov, povezanih z epidemijo, odsotni z delovnih mest.

moč glasbe nas povezuje

Epidemija ne sme biti razlog, da se sodelovanje javnosti oz. civilne družbe vsebinsko omeji na kakršen koli način. Zato podaja prekratkih ali nemogočih rokov, ki glede na trenutne okoliščine in ukrepe, zaradi katerih ni mogoče angažirati strokovnjakov, ki bi lahko oblikovali ustrezna mnenja ali pripombe, objektivno ni primerna.

Menimo, da ni nobenega razloga, da MGRT roka za podajo mnenj ne bi podaljšalo za vsaj še en mesec, kar vsekakor ne more ovirati postopka implementacije EU Direktiv. Hkrati pa tovrstno stanje ne sme botrovati pogojem, v katerih bi se (domnevno zaradi ukrepov) omejilo vsebinsko sodelovanje javnosti.

Osnutek mnenj, ki bi jih bilo treba po mnenju avtorjev glasbenih del upoštevati pri spremembi zakonodaje in s tem povezane implementacije, glede na obstoječe in zgoraj opisane možnosti, pošiljamo v prilogi. Iz dolgoletne prakse, povezane z avtorsko zaščito v Sloveniji, so razvidne težave (in pomanjkljiva zakonodaja), ki ovirajo učinkovito izvajanje zaščite avtorske pravice, na katere opozarjata tudi obe EU Direktivi, ki se bosta vnašali v slovensko zakonodajo. Zato ju je treba urediti z vso potrebno skrbnostjo in na način, ki bo avtorski zakonodaji nudil možnost vsebinskega učinkovitega varstva.

Moč glasbe nas povezuje!

S spoštovanjem,

Združenje SAZAS k.o.
poslovstvo
Marek Škerjanc

PRILOGE:

- PRILOGA 1 – pisno mnenje in pripombe, povezane s prenosom EU Direktiv v slovenski pravni red

Poslati:

- naslov – Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo, elektronska pošta: gp.mgrt@gov.si

- arhiv tu

PRILOGA 1 – pisno mnenje in pripombe, povezane s prenosom EU Direktiv v slovenski pravni red

Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo

Kotnikova ulica 5,

1000 Ljubljana

e-naslov: gp.mgrt@gov.si

Trzin, 30. 4. 2020

ZADEVA: Mnenja oz. pripombe na prenos EU Direktiv s področja avtorskega prava v slovenski pravni red

Spoštovani,

skladno s postavljenim rokom za podajo mnenj oz. pripomb v zvezi s prenosom novih Direktiv EU, tj. 30. 4. 2020, vam pošiljamo nekatere pripombe oz. mnenja, ki jih je dejansko sploh bilo mogoče pripraviti glede na situacijo, povezano s COVID-19.

Iz mnenja izhajajo številne pripombe, povezane z veljavno zakonodajo s področja avtorskega prava, to je ZASP in ZKUASP, ki ne izpolnjujeta zahtev Direktiv EU in ne omogočata učinkovitega varstva avtorske pravice, kar je razvidno tudi iz obsežne sodne prاسke.

Ker novi Direktivi države članice zavezujejo k zagotavljanju kar najučinkovitejšega varstva avtorske pravice ter vzpostavitvi mehanizmov, ki bodo omogočali, da avtorji dobijo primerno in sorazmerno plačilo za uporabo svojih del, avtorji pričakujejo, da bo zakonodajalec sedaj veljavne zakonske določbe, ki očitno zavirajo možnost učinkovitega varstva, ustrezno prilagodil in uskladil z zahtevami Direktiv EU.

A.

Glede Direktive 2019/790

A. I.

18. člen Direktive določa Načelo primernega in sorazmernega plačila, in sicer:

- 1. Države članice zagotovijo, da so avtorji in izvajalci, kadar licencirajo ali prenesejo svoje izključne pravice za izkoriščanje svojih del ali drugih predmetov varstva, upravičeni do prejemanja primernega in sorazmernega plačila.*
- 2. Pri izvajanju načela iz odstavka 1 v nacionalnem pravu lahko države članice prosto uporabljajo različne mehanizme in upoštevajo načelo pogodbene svobode ter pravično ravnovesje med pravicami in interesi.*

Veljavna zakonodaja ne omogoča učinkovitega sistema določanja primernega ali sorazmernega plačila. Določba 45. člena ZKUASP določa, da naj bi bilo plačilo avtorskega honorarja odvisno od prihodkov uporabnika, ki jih ta ustvari iz svoje dejavnosti; oz. določa, da mora tarifa odražati ekonomsko vrednost pravic, ki so predmet skupnega sporazuma, naravo in obseg uporabe avtorskih del ter ekonomsko vrednost storitve, ki jo zagotavlja kolektivna organizacija, pri čemer se glede na okoliščine posameznega primera upoštevajo zlasti: 1. obseg repertoarja; 2. obseg dovoljenja; 3. prihodek, ki se doseže z uporabo avtorskega dela, ali, če to ni mogoče, stroški, povezani s to uporabo; 4. pomen avtorskega dela za dejavnost uporabnika; 5. razmerje med varovanimi in nevarovanimi avtorskimi deli, ki so uporabljena; 6. razmerje med pravicami, ki se upravljajo kolektivno ali individualno; 7. posebna zahtevnost kolektivnega upravljanja pravic zaradi določene uporabe avtorskih del; 8. primerljivost predlagane tarife s tarifami istovrstnih kolektivnih organizacij na istovrstnih delih za istovrstno uporabo v Republiki Sloveniji in drugih državah članicah, ob upoštevanju bruto domačega proizvoda na prebivalca v enoti kupne moči.

Višina oz. plačilo avtorskega honorarja sta torej odvisna od prihodkov, ki jih ustvarijo uporabniki, kar posledično pomeni, da je višina plačila avtorskega honorarja odvisna od tega, ali in kako bo uporabnik pripravljen razkriti podatke o svojih ustvarjenih prihodkih, pri čemer ekonomskega interesa za razkritje nima; cilj uporabnikov je, da bi plačali čim nižji avtorski honorar, zato je odvisnost višine tarife od pripravljenosti uporabnikov, da razkrijejo podatke iz svoje domene, problematična sama po sebi in otežuje učinkovitost upravljanja z avtorsko pravico. Uporabniki torej nimajo interesa po razkritju svojih poslovnih knjig, zakon pa njihovega sodelovanja ne sankcionira niti ne predpisuje konkretnega načina poročanja.

Določba 82. člena veljavnega ZASP postavlja zahtevo, da:

- 1) Če je honorar ali nadomestilo dogovorjeno ali določeno v odvisnosti od ustvarjenega dohodka pri uporabi dela, mora uporabnik dela voditi ustrezne knjige ali drugo evidenco, iz katere je mogoče ugotoviti, kakšen dohodek je bil ustvarjen.

(2) Uporabnik dela mora omogočiti avtorju vpogled v evidenco iz prejšnjega odstavka in mu pošiljati ustrezna poročila o ustvarjenem dohodku, oboje v običajnih rokih in v potrebnem obsegu.

Zakon ne konkretizira zahtev po vodenju podatkov, potrebnih specifikacij, kako voditi podatke o prihodkih, v primeru če se uporabnik ukvarja z več različnimi dejavnostmi (npr. kabelski operater izvaja dejavnosti kabelske retransmisije, interneta, telefona, v zadnjem obdobju pa še prodajo bele tehnike in podobno).

Zakon ne definira, kakšna naj bi bila ustrezna poročila o ustvarjenem prihodku, kot to določa 2. odstavek 82. člena ZASP. Nadalje ne pove, kakšni naj bi bili običajni roki in potreben obseg o dostavi ustreznih podatkov.

Sodni spori in postopki pred Svetom za avtorsko pravo so pokazali, da se uporabniki izmikajo razkritju podatkov, da podatke o prihodkih prirejajo, da pošiljajo podatke, oblikovane na način, ko se njim zdi ustrezno. Dejansko ustvarjenih prihodkov ne razkrijejo.

Tako na primer v postopku pred Svetom za avtorsko pravo opr. št. 31229-2/2012, ki poteka v prostorih URSIL, reprezentativno združenje kabelskih operaterjev to je Zveza kabelskih operaterjev Slovenije, ki trdi, da:

1. so podatki o prihodkih uporabnikov poslovna skrivnost,
2. reprezentativno združenje, ki se pogaja za tarifo in predstavlja kabelske operaterje pred Svetom za avtorsko pravo, ne razpolaga s podatki o prihodkih, ki jih ustvari kabelski operater,
3. kabelski operaterji ne vodijo posebnih evidenc o ustvarjenih prihodkih iz naslova kabelske retransmisije in podobno.

Svet za avtorsko pravo v postopku določanja tarife npr. v letu 2019 o določitvi tarife za kabelsko retransmisijo avtorskih glasbenih del od kabelskih operaterjev ali njihovih reprezentativnih združenj ni zahteval nikakršnih podatkov, niti o obsegu uporabljenih varovanih del niti o višini ustvarjenih prihodkov.

A. II. PRIMERNO IN PRAVIČNO PLAČILO KOT ZAHTEVA IZ DIREKTIV EU

TER MOŽNOST DOLOČITVE TARIFE PO VELJAVNI SLOVENSKEI ZAKONODAJI

Nova Direktiva postavlja zahtevo primerne sorazmernega plačila avtorskih pravic. Da bi varstvo avtorske pravice lahko šteli za učinkovito, mora nedvomno obstajati možnost določanja in dosega dejanskega plačevanja primernih nadomestil, kar pa se v primerih kolektivne organizacije lahko doseže le z realno možnostjo določanja tarife za javno priobčitev avtorskih del.

Veljavni ZKUASP tega ne omogoča. Možnost tarifiranja je blokirana. Nejasna zakonodaja in nedelovanje pristojnih inštitucij, kot je SAP (Svet za avtorsko pravo), ustvarjata zmedo, v kateri lahko uporabniki prosto uporabljajo avtorska dela in ne plačajo primernih nadomestil, na kar kaže sodna praksa.

1. Kolektivna organizacija **ne more samostojno objaviti tarife**, če je bila za neko vrsto uporabe že določena, kar v praksi pomeni, da je praktično ne more določiti.
2. Do spremembe tarife (kar pomeni tudi ustrezne prilagoditve tarife zaradi spremenjenega obsega ali načina uporabe, zaradi poteka večletnega obdobja in s tem zastarele tarife ...) torej

lahko pride le s soglasjem uporabnikov, ki za spremembo nimajo ekonomskega interesa. Uporabnik ne bo privolil v spremembo tarife, čeprav je od njene določitve preteklo dlje časa, inflacija pa je povzročila relativno zmanjšanje njene vrednosti.

3. Če do sklenitve novega tarifnega sporazuma med kolektivno organizacijo in reprezentativnim združenjem uporabnikov ZKUASP kot alternativo ponudi inštitut Svet za avtorsko pravo, ki v praksi ne deluje.

A. III. SVET ZA AVTORSKO PRAVO, NJEGOVO DEJANSKO NEDELOVANJE IN DOLOČITEV PRAVIČNEGA IN SORAZMERNEGA PLAČILA ZA AVTORJE

Svet za avtorsko pravo določa tarifo za kabelsko retransmisijo v postopku, ki se je začel že leta 2012.

Postopek pred Svetom torej traja 8 let, odločbe pa še vedno ni. Na področju tarife obstaja pravna praznina, ki je kolektivna organizacija ali avtorji sami ne morejo zapolniti. Avtor naj bi za uporabo njegovih glasbenih del prejel sorazmerno in pravično plačilo, ki pa ga ni mogoče določiti. Kolektivna organizacija, ki avtorje zastopa zaradi določb o obveznem kolektivnem upravljanju, ne more samostojno objaviti tarife za kabelsko retransmisijo glasbenih del. Kabelski operaterji trdijo, da velja minimalna tarifa, objavljena že v letu 1998, ko kabelska retransmisija ni bila tako razširjena, uporabljalo/retransmisiralo pa se je manjše število televizijskih programov in radijskih programov. V letih od objave minimalne tarife, to je od 1998 do 2020, se je obseg varovanih del kabelskega operaterja povečal za večkrat. Prihodki kabelskih operaterjev so se nesorazmerno povečevali, saj so operaterji tudi dvigovali naročnine kabelskih priključkov.

Kabelski operaterji (Telekom d.d., Telemach, A1 in drugi) pred Svetom za avtorsko pravo ne želijo razkriti svojih poslovnih podatkov, prihodkov iz naslova uporabe avtorskih del. Svet jih ni pozval.

Narok pred Svetom, ki naj bi bil zadnji, je bil opravljen v septembru 2019. Svet odločbe do 30. 4. 2020 še ni izdal.

Notorno znano je, da Svet ne deluje, posledično pa je v takšni zakonski rešitvi tudi razlog, da avtorji ne prejmejo pravičnega in sorazmernega plačila.

V praksi je prišlo do številnih dolgotrajnih sodnih sporov v zvezi z uporabo avtorskih del in s plačilom za uporabo. Iz ustaljene sodne prakse Vrhovega sodišča¹ izhaja ocena, da je glede plačila nadomestila

---

¹ Prim. sodno prakso Vrhovega sodišča: judikati II lps 219/2017 z 18. 4. 2018, II lps 43/2018 z dne 9. 4. 2018, II lps 327/2017 z dne 6. 9. 2018, II lps 41/2018 z dne 14. 6. 2018, II lps 107/2018 z dne 19. 7. 2018, II lps 100/2018 z dne 7. 6. 2018, II lps 52/2018 z dne 7. 6. 2018 in II lps 185/2017 z dne 19. 7. 2018.

za kabelsko retransmisijo glasbenih del nastala pravna praznina, kar traja že od leta 2010, saj Svet tarife ni določil.

Svet je namreč strokovni, neodvisni in nepristranski organ, ki je pristojen za določanje primerne tarife za uporabo avtorskih del. Sodišče pa je pristojno (le), da vsakokrat preveri veljavnost tarif in njihovo skladnost s kriteriji iz sedaj veljavnega Zakona o kolektivnem upravljanju avtorske in sorodnih pravic (v nadaljevanju ZKUASP).² Ob tem je bistveno izhodiščno materialnopravno stališče civilnih sodišč, da ta niso pristojna določati splošne tarife. Kolektivna organizacija je tako zaradi posledic nesporne sistemske odpovedi delovanja Sveta primorana od vsakega kabelskega operaterja posebej vtoževati plačilo nadomestil za radiodifuzno – kabelsko retransmisijo glasbenih del pred rednimi sodišči s kondicijskimi ali odškodninskimi zahtevki, četudi to ni sistemsko vzpostavljen in učinkovit način vtoževanja nadomestil za uporabo glasbenih del v kabelski retransmisiji.

A. IV. DOLOČITEV TARIFE PREKO SVETA ZA AVTORSKO PRAVO

IN SESTAVA SVETA ZA AVTORSKO PRAVO

Nadalje je problematično, da Svet določi tarifo za uporabo avtorskih glasbenih del, pa v njem izmed 5 članov, kolikor jih sestavlja Svet, ni enega predstavnika avtorjev oziroma kolektivne organizacije, ki zastopa avtorje glasbenih del, po drugi strani pa je več članov Sveta na različne načine povezanih z uporabniki avtorskih del. Takšna sestava nedvomno ovira možnost določitve pravičnega in sorazmernega plačila, morebiti pa botruje tudi temu, da so postopki nesorazmerno dolgotrajni.

A. V. Člen 19 Direktive, ki govori o obveznosti glede preglednosti

1. Države članice zagotovijo, da avtorji in izvajalci redno in vsaj enkrat letno ter ob upoštevanju posebnosti vsakega sektorja prejmejo posodobljene, relevantne in celovite informacije o izkoriščanju njihovih del in izvedb od tistih strank, ki so jim licencirali svoje pravice ali jih nanje prenesli, oziroma od njihovih pravnih naslednikov, zlasti o načinih izkoriščanja, vseh ustvarjenih prihodkih in plačilu, ki jim pripada.

2. Države članice zagotovijo, da kadar so pravice iz odstavka 1 nadalje prenesene z licenco, avtorji in izvajalci oziroma njihovi zastopniki na svojo zahtevo prejmejo od pridobiteljev podlicence dodatne informacije, če njihova prva nasprotna pogodbeno stranka nima vseh informacij, ki bi bile potrebne za namene iz odstavka 1.

Če se zahtevajo te dodatne informacije, prva nasprotna pogodbeno stranka avtorjev in izvajalcev zagotovi informacije o identiteti teh pridobiteljev podlicence.

---

² Sodba Vrhovnega sodišča II Ips 43/2018 z dne 9. 4. 2018.

Države članice lahko določijo, da se vsaka zahteva pridobiteljem podlicence v skladu s prvim pododstavkom predloži neposredno ali posredno prek nasprotne pogodbene stranke avtorja ali izvajalca.

3. Obveznost iz odstavka 1 mora biti sorazmerna in učinkovita, da v vsakem sektorju zagotovi visoko raven preglednosti. Države članice lahko določijo, da je v ustrezno utemeljenih primerih, kadar bi upravno breme zaradi obveznosti iz odstavka 1 postalo nesorazmerno glede na prihodke, ustvarjene z izkoriščanjem dela ali izvedbe, obveznost omejena na vrste in stopnjo informacij, ki jih je v takih primerih mogoče razumno pričakovati.

4. Države članice lahko odločijo, da se obveznost iz odstavka 1 tega člena ne uporablja, če avtorjev ali izvajalcev prispevek glede na celotno delo ali izvedbo ni znaten, razen če avtor ali izvajalec dokaže, da zahteva informacije za izvrševanje svojih pravic v skladu s členom 20(1), in zahteva informacije v ta namen.

5. Države članice lahko določijo, da se za sporazume, za katere veljajo kolektivne pogodbe ali temeljijo na njih, uporabljajo pravila o preglednosti iz ustrezne kolektivne pogodbe, če navedena pravila izpolnjujejo merila iz odstavkov 1 do 4.

6. Kadar se uporablja člen 18 Direktive 2014/26/EU, se obveznost iz odstavka 1 tega člena ne uporablja za sporazume, ki jih sklenejo subjekti iz točk (a) in (b) člena 3 navedene direktive ali drugi subjekti, za katere veljajo nacionalna pravila za izvajanje navedene direktive.

ZKUASP in ZASP na strani uporabnikov ne določata nikakršnih konkretnih pogojev vodenja ustreznih evidenc, načina poročanja, ne predpisujeta nikakršnih obveznosti, ki bi uporabnike zavezovale k temu, da bi o uporabi in doseženih prihodkih poročali pošteno.

Določba 82. člena ZASP zgolj splošno navede, da če sta honorar ali nadomestilo dogovorjena ali določena v odvisnosti od ustvarjenega dohodka pri uporabi dela, mora uporabnik dela voditi ustrezne knjige ali drugo evidenco, iz katere je mogoče ugotoviti, kakšen dohodek je bil ustvarjen; pri tem zakon ne pove, kakšna knjiga naj bi bila ustrezna.

Uporabniki na trgu pogosto delujejo kot povezane pravne osebe. To pomeni, da trženje in plačevanje npr. oglasov poteka preko enega od uporabnikov. Zakon ne določa obveznosti ločevanja in specifikacije podatkov o prihodkih. Nadalje zakon ne določa učinkovitih sankcij v primeru, da uporabnik ne dostavi podatkov oziroma dostavlja napačne podatke. Avtorska zaščita ne more biti učinkovita, če je avtorjem za ta namen prepuščeno le vlaganje dragih tožb in dolgotrajnih sodnih postopkov ali kazenskih ovadb.

A. VI. KOLEKTIVNO LICENCIRANJE Z RAZŠIRJENIM UČINKOM

12. člen Direktive v okviru poglavja **Ukrepi za spodbujanje kolektivnega licenciranja določa kolektivno licenciranje z razširjenim učinkom**. Navaja, da države članice lahko v zvezi z uporabo na svojem ozemlju in ob upoštevanju varoval iz tega člena zagotovijo, da se lahko, kadar organizacija za kolektivno upravljanje pravic, za katero veljajo nacionalna pravila za izvajanje Direktive 2014/26/EU,

v skladu s pooblastili imetnikov pravic, sklenejo licenčni sporazum za izkoriščanje del ali drugih predmetov varstva:

(a) tovrsten sporazum se lahko razširi, tako da se uporabi tudi za pravice imetnikov pravic, ki niso pooblastili organizacije za kolektivno upravljanje pravic, da jih zastopa z dodelitvijo, licenco ali katerim koli drugim pogodbenim dogovorom, ali

(b) ima v zvezi s takim sporazumom organizacija pooblastilo na podlagi zakona oziroma se domneva, da zastopa imetnike pravic, ki organizacije niso ustrezno pooblastili.

S ciljem zagotavljanja kar najučinkovitejše zaščite v skladu z novo Direktivo je torej v slovenski pravni red treba vnesti določbo, ki bo omogočala kontinuiteto varstva avtorske pravice kolektivnim organizacijam, ki že izvajajo kolektivno zaščito na področju javne priobčite avtorskih del določene vrste.

B.

DIREKTIVA (EU) 2019/789

4. člen Direktive določa Pravice retransmisije, ki jih izvršujejo imetniki pravic, ki niso radiodifuzne organizacije.

Direktiva v 1. točki 4. člena določa, da je za dejanja retransmisije programov treba pridobiti dovoljenje imetnikov izključnih pravic priobčitve javnosti. Države članice zagotovijo, da lahko imetniki pravic svojo pravico podelitve ali zavrnitve dovoljenja za retransmisijo izvršujejo le preko organizacije za kolektivno upravljanje.

V ta namen gre opozoriti, da kolektivne organizacije že razpolagajo z dovoljenjem za kolektivno zaščito avtorske pravice v primeru javne priobčitve, tudi kabelske retransmisije, in treba je upoštevati, da se tovrstno varstvo izvaja le preko kolektivne organizacije, ki s potrebnim dovoljenjem že razpolaga.

C.

SPodbujanJE KULTURNE RAZNOLIKOSTI, DIREKTIVE IN ZKUASP

I. Pogodba o delovanju Evropske unije ter spodbujanje kulturne raznolikosti

Člen 167 PDEU določa, da Unija prispeva k razcvetu kultur držav članic, pri čemer upošteva njihovo nacionalno in regionalno raznolikost ter hkrati postavlja v ospredje skupno kulturno dediščino.

Dejavnost Unije je namenjena spodbujanju sodelovanja med državami članicami in, če je to potrebno, podpiranju in dopolnjevanju njihove dejavnosti na naslednjih področjih: — izboljševanje poznavanja in razširjanja kulture in zgodovine evropskih narodov; — ohranjanje in varstvo kulturne

dediščine evropskega pomena; — nekomercialna kulturna izmenjava; — umetniško in književno ustvarjanje, tudi na avdio-vizualnem področju.

Unija in države članice podpirajo sodelovanje s tretjimi državami in pristojnimi mednarodnimi organizacijami na kulturnem področju, zlasti s Svetom Evrope.

Unija pri svoji dejavnosti na podlagi drugih določb Pogodb upošteva kulturne vidike, zlasti zaradi spoštovanja in spodbujanja raznolikosti svojih kultur.

II. Spodbujanje kulturne raznolikosti in DIREKTIVA 2014/26/EU

Že 3. odstavek Direktive določa, da bi na podlagi člena 167 Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU) morala Unija pri svojih ukrepih upoštevati kulturno raznolikost ter prispevati k razcvetu kultur držav članic, pri tem pa upoštevati njihovo nacionalno in regionalno raznolikost ter hkrati postavljati v ospredje skupno kulturno dediščino. **Organizacije za kolektivno upravljanje pravic imajo in bi morale še naprej imeti pomembno vlogo pri spodbujanju raznolikosti kulturnega izražanja, tako da najmanjšim in manj priljubljenim repertoarjem omogočajo dostop na trg in zagotavljajo socialne, kulturne in izobraževalne storitve v korist imetnikov pravic in javnosti.**

III. Spodbujanje kulturne raznolikosti in DIREKTIVA 2019/790/EU

Enako zagotavlja nova DIREKTIVA (EU) 2019/790, in sicer v 2. odstavku določa, da Direktive, ki so bile sprejete na področju avtorske in sorodnih pravic, prispevajo k delovanju notranjega trga, zagotavljajo visoko stopnjo varstva imetnikov pravic, olajšujejo ureditev pravic in vzpostavljajo okvir, v katerem lahko pride do izkoriščanja del in drugih varovanih predmetov varstva. Ta harmonizirani pravni okvir prispeva k dobremu delovanju notranjega trga ter spodbuja inovacije, ustvarjalnost, naložbe in ustvarjanje novih vsebin, tudi v digitalnem okolju, da bi se preprečila razdrobljenost notranjega trga. Varstvo, ki ga zagotavlja ta pravni okvir, prispeva tudi k doseganju cilja Unije glede spoštovanja in spodbujanja kulturne raznolikosti ter hkrati skupno kulturno dediščino postavlja v ospredje. V skladu s členom 167(4) Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU) **mora Unija pri svoji dejavnosti upoštevati kulturne vidike.**

IV. Spodbujanje kulturne raznolikosti in DIREKTIVA 2019/789/EU

Nadalje 24. odstavek DIREKTIVA (EU) 2019/789 določa, da bi bilo treba v skladu z načeli boljše priprave zakonodaje pregled te direktive, vključno z njenimi določbami o neposrednem oddajanju, opraviti po tem, ko bo direktiva nekaj časa v veljavi, da se med drugim ocenijo njene koristi za potrošnike Unije, njen učinek na ustvarjalni sektor v Uniji in na raven naložb v nove vsebine ter zato tudi njene koristi glede **izboljšave kulturne raznolikosti v Uniji.**

V. KULTURNA RAZNOLIKOST IN ZKUASP

ZKUASP s svojimi določbami vsebinsko ne upošteva dejstva, da zaradi objektivnih okoliščin obstaja potreba po spodbujanju uporabe slovenskega jezika na skupnem trgu držav članic EU, in dejstva, da so avtorji, ki ustvarjajo v slovenskem jeziku znotraj skupnega trga EU, definirani kot mali avtorji, njihov repertoar pa se tretira kot manjši.

Navsezadnje na skupnem trgu EU ne najdemo enega samega avtorja slovenskih besedil, ki bi bil primerljiv z velikimi avtorji. ZKUASP ne prispeva k možnosti dodatnega spodbujanja slovenskih avtorjev, saj postavlja dodatne nesorazmerne omejevalne pogoje.

Iz navedenih razlogov bi bilo treba dosedanje določbe ZKUASP ustrezno spremeniti in prilagoditi zahtevam PDEU in Direktiv.

Ker ZKUASP postavlja dodatne stroge in omejevalne pogoje, ki ne upoštevajo posebnosti malo razširjene uporabe slovenskega jezika znotraj trga EU in posledično dejstva, da slovenski avtorji glede na razširjenost uporabe njihovih avtorskih del znotraj trga EU po definiciji ne spadajo med pogosto predvajane, s tem pa tudi ne med priljubljene na celotnem trgu EU, dejansko tudi ne omogoča dodatnih finančnih spodbud slovenskim glasbenim avtorjem, ki bi jih lahko zagotovila kolektivna organizacija.

DODATNE OMEJITVE GLEDE SKLADOV ZNOTRAJ ZKUASP

Tako na primer določba 33. člena ZKUASP postavlja omejitve, ki jih Direktive ne, in sicer (2) Kolektivna organizacija lahko za namenske sklade nameni največ 10 % zbranih avtorskih honorarjev ter (3) Skladi so ločena namenska sredstva, oblikovana za namen spodbujanja kulturno umetniškega ustvarjanja in razširjanja novih avtorskih del na področjih, pomembnih za ohranjanje kulturne raznolikosti, pri čemer morajo sredstva prejeti še neveljavljeni avtorji s stalnim prebivališčem v Republiki Sloveniji, ali za socialne ali izobraževalne namene avtorjev s stalnim prebivališčem v Republiki Sloveniji. Pojma neveljavljeni avtor ZKUAS ne definira, očitno pa je, da gledano z vidika skupnega trga EU, slovenski avtorji niso uveljavljeni.

S spoštovanjem!

Združenje SAZAS k.o.
poslovodstvo

Martel Škerjanc 3
 SAZAS

